

LEGALIZACIJA KONOPLJE OGROŽA ZDRAVJE IN VARNOST DELAVCEV, VOZNIKOV IN MLADOSTNIKOV

Prof. dr. **Metoda Dodič Fikfak** in dr. **Tanja Urdih Lazar**
Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa

Prepoved testiranja na THC

- Posledice:
 - **onemogočeno odkrivanje ponavljajoče zlorabe, škodljive rabe in odvisnosti od THC**
 - povečano tveganje za varnost in zdravje pri delu (VZD)
 - onemogočeno izpolnjevanje delodajalčeve zakonske odgovornosti za VZD (predvsem problematično na tveganih delovnih mestih!) – **v nasprotju z ZVZD-1**
 - onemogočeno pravočasno zagotavljanje ustrezne pomoči delavcem (npr. zdravljenja odvisnosti, duševnih motenj, pljučnih in srčno-žilnih bolezni)

Poslabšanje VZD na splošno!

Vpliv na delovno populacijo

- Negativen vpliv na delazmožnost:
 - težave s pomnjenjem
 - slabša koncentracija
 - slabša koordinacija gibov
 - podaljšanje reakcijskega časa
- Posledice:
 - **poveča se tveganje za poškodbe pri delu**
 - poveča se število napak pri delu
 - zmanjša se učinkovitost pri delu
 - poveča se absentizem

Kaj opažajo zdravniki MDPŠ?

- Povečana prisotnost rabe konoplje med delovno populacijo
 - povečano št. pozitivnih testov ob preventivnih pregledih
 - povečano št. napotitev na pregled zaradi suma na delo pod vplivom konoplje
 - povečano št. preiskovancev, ki sami priznajo uporabo
 - delodajalci prosijo za nasvete za ureditev področja (testiranje postaja obvezni del preventivnih pregledov)
- Zaposleni uporabniki konoplje pogosto ne dokončajo šolanja oz. ne pridobijo poklica in pogosto menjavajo zaposlitve.

Vpliv na voznike

- Slabše psihofizične sposobnosti za vožnjo
 - težave pri vzdrževanju stabilne lege vozila na cestišču
 - težave pri spremljanju prometa v križiščih,
 - težave pri upravljanju vozila se stopnjujejo v zahtevnih okoliščinah.
- Mladi vozniki – skupina s posebej visokim tveganjem:
 - pomanjkanje vozniških izkušenj
 - napačna presoja negativnih učinkov THC in lastnih sposobnosti med vožnjo pod vplivom

Posledice za prometno varnost

- Več voznikov vozi pod vplivom THC
- Poslabšanje prometne varnosti na splošno – tveganje za nesrečo od 2- do 4-krat večje
- Več nezgod s smrtnim izidom – višje koncentracije, večje tveganje
- Varo mejno vrednost težko strokovno opredeliti (kompleksni dejavniki!)

Nujno ohranjati ničelno toleranco za THC prometu!

Vpliv na zdravje otrok in mladostnikov

- Legalizacija konoplje dokazano povečuje dostopnost tudi med mladostniki in otroki
- V raziskavi ESPAD dobrih 40 % dijakov (stari 15-16 let) meni, da je konoplja **lahko ali zelo lahko dostopna**
- Nizek delež te populacije v Sloveniji ocenjuje, da je redna raba konoplje tvegana
- Slovenija v samem vrhu evropskih držav po deležu dijakov z redno rabo (8,6 %) in **z visoko tvegano uporabo** konoplje (skoraj 6 %)

Vpliv na zdravje otrok in mladostnikov

- Po konoplji pogostejše posegajo mladostniki, ki:
 - živijo v okolju brez postavljenih ovir pri dostopu do konoplje
 - jih starši ne nadzirajo
 - se družijo z vrstniki, med katerimi jih večina ali vsi kadijo konopljo
 - pogosto kadijo cigarete, pijejo alkoholne pijače
 - zaznavajo konopljo kot lahko dostopno
- Ščiti pa jih:
 - izdelano prepričanje, da kajenje konoplje predstavlja tveganje za zdravje ali kakšno drugo škodo

Zaključki in predlogi

- Z vidika javnega zdravja:
 - škoda za varnost in zdravje bo velika, prav tako stroški zdravljenja, absentizma, zmanjšane produktivnosti, invalidnosti itd.
 - omejevanje dostopa je najučinkovitejši (in tudi najcenejši) preventivni ukrep
 - ZATO: najbolj smiselno zakon v celoti umakniti
- Z vidika zmanjševanja škode:
 - umik določil v zvezi s prepovedjo spremljanja uporabe konoplje na preventivnih zdravstvenih pregledih
 - umik določil v zvezi z mejnimi vrednostmi v prometu – ohranjanje ničelne tolerance
 - zaščita otrok in mladostnikov?